

KENDELSE

i

faglig voldgiftssag

FV2025-59

Fødevareforbundet NNF

(advokat Dennis Schnell-Lauritzen)

mod

DI

for

Lantmännen Cerealia A/S

(advokat Kuzma Pavlov)

1. Indledning

Sagen angår forståelsen af en særregel i § 3 i Den Fødevareindustrielle Overenskomst om skifteholdstillæg ved arbejde under den tidligere Overenskomst mellem DI for Danske Handelsmøller og Fødevareforbundet NNF Håndværk/Industrigruppen/Bager/Møllerbranchen, kaldet "146" i Den Fødevareindustrielle Overenskomst.

2. Påstande

Klager har nedlagt påstand om, at indklagede, Lantmännen Cerealia A/S, skal betale tillæg på henholdsvis 1.070,47 kr. eller 1455,82 kr. ugentligt til medarbejdere på skifteholdsvagter, der strækker sig ind i tidsrummet fra kl. 14.00-22.00 eller fra 22.00-06.00.

Klager har påstået frifindelse over for indklagedes selvstændige påstand.

Indklagede har påstået frifindelse.

Indklagede har nedlagt selvstændig påstand om, at Fødevareforbundet NNF skal anerkende, at ugetillæggene for arbejde i skiftehold på Den Fødevareindustrielle Overenskomst, særbestemmelse 146, skal beregnes forholdsmæssigt ud fra antallet af præsterede genebelagte timer i tidsrummet fra kl. 17-06.

Parterne er enige om, at sagen ikke skal afgøres på grundlag af Den Fødevareindustrielle Overenskomst 2025-2028, men på grundlag af Den Fødevareindustrielle Overenskomst 2023-2025.

3. Sagens behandling ved faglig voldgift

Sagen blev hovedforhandlet den 2. oktober 2025 med højesteretsdommer Lars Hjortnæs som opmand og med følgende sidedommere: Kim Bøg Brandt og Lisbeth Kildegaard Andersen, der begge er udpeget af klager, og Jørn Kempel og Jesper Madsen, der begge er udpeget af indklagede.

Der blev afgivet forklaring af A, B, C og D.

Efter votering var der ikke flertal for et resultat blandt de partsudpegede dommere, og afgørelsen skal derfor træffes af opmanden. Der var enighed om, at kendelse kan afsiges uden gengivelse af vidneforklaringer og fuld gengivelse af parternes argumenter.

4. Retsgrundlag

Af Den Fødevareindustrielle Overenskomst 2023-2025 indgået mellem Fødevareforbundet NNF og DIO I fremgår bl.a.:

"Forord

Ved overenskomstfornyelsen i 2007 blev der mellem Fødevareforbundet NNF og DI opnået enighed om den fødevareindustrielle rammeoverenskomst.

Overenskomsten, som med uændrede dækningsområder, erstatter følgende hidtidige overenskomster:

...

Overenskomst mellem DI for Danske Handelsmøller og Fødevareforbundet NNF Håndværk/Industrigruppen/Bager/Møller-branchen, herefter kaldet: **146**

...

Fællesordning for Arbejde i holddrift 2004-2007, herefter kaldet: **Bestemmelserne for arbejde i holddrift. ...**

...

§ 1 Arbejdstidens længde

Den normale effektive arbejdstid er 37 timer pr. uge.

...

Arbejdsugen starter mandag medmindre andet aftales lokalt.

...

§ 2 Arbejdstidens lægning

Den daglige normale arbejdstid lægges mellem kl. 6.00 og kl. 17.00. ...

§ 3 Holddrift

Rammen er ikke gældende for Forædling

Bestemmelserne for arbejde i holddrift mellem DI og Fødevareforbundet NNF er gældende.

Ved lokal enighed - beskrevet i en lokalaftale, kan der etableres faste aften- og natthold.

Se under: Holddriftsaftalen side 163.

Særbestemmelse for: 146, Tobak, Forædling

146:

Holddriftsarbejde lægges mellem kl. 06.00 mandag og kl. 06.00 lørdag.

Skifteholdstillæg:

Ved arbejde i skiftehold, betales for totalbeløbets vedkommende i overensstemmelse med bestemmelser for holddrift. Ugetillægsformen bevares.

For arbejde i skiftende hold betales følgende tillæg:

For ugen hvor der arbejdes:

27. februar 2023

fra kl. 14.00 - 22.00 kr. 1.034,27

fra kl. 22.00 - 06.00 kr. 1.406,59

26. februar 2024

fra kl. 14.00 - 22.00 kr. 1.070,47

fra kl. 22.00 - 06.00 kr. 1.455,82

Ved overflytning inden for ugen fra en vagt til en anden eller fra dagarbejde til vagt med ændret arbejdstid, betales for den forskudte vagt et tillæg på en timeløn (overenskomstmæssige normalløn)."

Af Fællesordning for Arbejde i holddrift 2004-2007 fremgår bl.a.:

"§ 3

Betaling for holddriftsarbejde

Stk. 1. For holddriftsarbejde på hverdage med undtagelse af lørdage betales følgende tillæg:

Med virkning fra 1. marts 2004 udgør tillægget:

Fra kl. 17.00 til kl. 06.00 27,81 kr. pr. time.

Med virkning fra 1. marts 2005 udgør tillægget:

Fra kl. 17.00 til kl. 06.00 28,64 kr. pr. time.

Med virkning fra 1. marts 2006 udgør tillægget:

Fra kl. 17.00 til kl. 06.00 29,50 kr. pr. time.

...

Stk. 2. For holddriftsarbejde i tidsrummet fra lørdag kl. 14.00 til søndagsdøgnet afslutning samt på søgnehelligdage (...) betales et tillæg på kr. 71,48 pr. time. Pr. 1. marts 2005 udgør tillægget kr. 73,63 pr. time. Pr. 1. marts 2006 udgør tillægget kr. 75,84 pr. time. ...

Tillægsbetalingen for holddriftsarbejde i tidsrummet fra lørdag kl. 14.00 til søndagsdøgnet afslutning skal ligesom de almindelige holddriftstillæg i stk. 1 ydes, uanset hvilket skift der arbejdes på inden for disse tidsrum.

Arbejdere på 1. skift skal, hvis deres normale arbejdstid på lørdage slutter efter kl. 14.00, have det særlige weekendtillæg fra kl. 14.

...

Arbejdere under ugelønsoverenskomster får ud over den normale ugeløn ovennævnte holddriftstillæg, idet søgnehelligdaysbetalingen på disse områder ydes ved, at der betales fuld løn i den uge, hvori erstatningsfridagen falder.

...".

Af Overenskomst mellem DI for Danske Handelsmøller og Fødevareforbundet NNF Håndværk/Industrigruppen/Bager/Møller-branchen af 1. marts 2004 (den sidste selvstændige Danske Handelsmøller-overenskomst, der blev indgået, inden overenskomstparterne første gang indgik Den Fødevareindustrielle Overenskomst i 2007) fremgår bl.a.:

"Kapitel A – Arbejdstid

§ 1 Arbejdstidens længde

Den normale arbejdstid er 37 timer pr. uge.

Dagarbejde lægges mellem kl. 06.00 og kl. 17.00, normalt fordelt på 5 dage. ...

...

§ 2. Arbejdstidens lægning

...

2. ...

Holddriftsarbejde lægges mellem kl. 06.00 mandag og kl. 06.00 lørdag. Arbejdet følger reglerne for "Fællesordning for arbejde i holddrift".

3. Der kan etableres faste aften- og nattehold af såvel kortere som længere varighed, dog minimum 1 uge og i øvrigt under iagttagelse af bestemmelserne i "Fællesordning for arbejde i holddrift".

...

Kapitel B – Løn

§ 8 Ugeløn

1. Grundløn I er

1.marts	2004	2005	2006
pr. time	kr. 95,24	kr. 97,99	kr. 100,64
pr. uge	kr. 3.523,88	kr. 3.625,63	kr. 3.723,68

Efter 1 års anciennitet ydes et tillæg på kr. 64,71 til grundløn I.

Herefter er **grundløn II**

1.marts	2004	2005	2006
pr. time	kr. 96,99	kr. 99,74	kr. 102,39
pr. uge	kr. 3.588,63	kr. 3.690,38	kr. 3.788,43

...

§ 10 – Lønningsperiode

Lønningsperioden er 1 eller 2 kalenderuger efter virksomhedens valg.

...

§ 12 – Særlige tillæg

...

2. Skifteholdstillæg

Arbejde i skiftehold betales for totalbeløbets vedkommende i overensstemmelse med de i "Fællesordning for arbejde i holddrift" gældende regler, dog således at ugetillægsformen bevares.

For arbejde i skiftende hold betales følgende tillæg:

For ugen hvor der arbejdes:

1.	marts	2004	2005	2006
fra kl. 14.00-22.00	kr. 695,25	716,11	737,59	
fra kl. 22.00-06.00	kr. 945,54	973,91	1.003,12	

For skifteholdsarbejde, der hidtil har været afregnet med timesats f.eks. pakhusarbejde, betales følgende tillæg:

Skifteholdstillægget fra kl. 17.00 til kl. 06.00 er kr. 27,00 pr. time. Pr. 1. marts 2004 forhøjes tillægget til kr. 27,81 pr. time. Pr. 1. marts 2005 forhøjes tillægget til kr. 28,64 og pr. 1. marts 2006 til kr. 29,50.

...".

5. Sagsfremstilling

I mail af 17. februar 2011 fra chefkonsulent i DI C til medarbejderrepræsentanter i den indklagede virksomhed er anført følgende:

"Til orientering er der ændring vedr. udbetaling af holdtillægget.

Fremover er afregningen pr. time i stedet for fuldt ugetillæg ved ugentlige fridage.

Unøjagtige/unnormale timer på hold giver ikke fuldt ugetillæg, men aflønning pr. time.

Skifteholdstillæg betales for "23" vedkommende pr. time, afhængig af det tidspunkt på ugen skifteholdet/holddrift er placeret, satserne er pr. 1. marts 2011 følgende:

Fællesordning for arbejde i holddrift

Tillægget for arbejde på hverdage fra kl. 17.00-06.00, eksklusiv lørdag stiger til kr. 33,38 pr. time.

Tillægget for arbejde fra lørdag kl. 14.00 og til søndagsdøgnet ophør, på søgnehelligdage og på grundlovsdag fra kl. 12.00 til arbejdsdøgnet afslutning, ydes et tillæg, som stiger til kr. 85,80 pr. time.

For "146" vedkommende er der godt nok beskrevet et ugetillæg for arbejde på skiftehold/holddrift, men DI er af den opfattelse af ugetillægget skal beregnes i forhold til en 34 timers arbejdsuge i forhold til de tidspunkt holddrift/skiftehold udføres.

Hvorledes vil man eller skulle aflønne en medarbejder, der har arbejdstid fra f.eks. 15.00 til 00.00? – medarbejderen er jo ikke berettiget til både tillæg fra tiden fra 14-22 og tillæg for 22 til 00.

Det betyder at tillæggene omregnes til følgende timesatser:

Ugetillæg for arbejde på skiftehold:

Kl. 14.00-22.00, stiger til kr. 834,44 pr. uge (24,54 kr. pr. time)

Kl. 22.00-06.00, stiger til kr. 1134,83 pr. uge (33,38 kr. pr. time)."

I brev af 3. marts 2011 fra DI til Fødevareforbundet NNF er anført bl.a.:

"I forbindelse med arbejde på skiftehold under den fødevareindustrielle overenskomst, gældende for 146 Danske Handelsmøller, er det hos Lantmännen Cerealia i Vejle, opstået en uenighed om hvorledes overenskomstens bestemmelse skal håndteres.

Hos Lantmännen Cerealia i Vejle er der medarbejdere der overlapper tidspunktet kl. 22.00.

DI er af den opfattelse, at man i det tilfælde, hvor en medarbejders arbejdstid jfr. § 3 særbestemmelse for 146 er placeret således, at mødetid er før kl. 22:00 og sluttid er efter kl. 22:00, skal skifteholdstillægget beregnes pr. time på baggrund af en 34 timers arbejdsuge."

Den 14. april 2011 underskrev repræsentanter for DI og Fødevareforbundet NNF følgende erklæring:

"Protokollat

...

Betaling af skifteholdstillæg, Fødevareindustriel Overenskomst (146)

Der er dags dato afholdt mæglingsmøde vedr. ovenstående sag.

Der er fra virksomheden udtrykt ønske om en ændret form for aflønning af medarbejdere på holddrift, således aflønningen sker på timebasis, frem for som ugetillæg.

Organisationerne tilkendegav at det med henvisning til overenskomstens § 72 vil være muligt at drøfte en ændret aflønningsform for medarbejdere på holddrift, således som virksomheden har givet udtryk for.

De lokale parter opfordres til at indlede lokale forhandlinger om en ændret aflønningsform for holddriftsmedarbejdere, samtidig med at der tages stilling til hvornår en ændring i givet fald skal træde i kraft.

Der er enighed om at den ændrede aflønningsform fra et uge til et timebaseret tillæg tilbagerulles og der skal ske en regulering af de berørte medarbejdere i op- eller nedadgående retning i den periode, hvor der er aflønnet anderledes end på ugetillægsbasis.”

Efter at den indklagede virksomhed i 2024 havde iværksat nye arbejdsplaner opstod der en uenighed om skifteholdstillæg. Der blev afholdt et mæglingsmøde, og i overenskomstparternes uenighedsprotokollat af 20. juni 2024 er anført bl.a., at parterne ikke kunne opnå enighed i sagen ”vedrørende skifteholdstillæg jævnfør DFO overenskomstens § 3 Holddrift særbestemmelser for 146”.

Klager har for voldgiftsretten fremlagt nogle konkrete eksempler på arbejdsplaner i virksomheden fra foråret 2024.

6. Parternes argumenter

Klager har anført navnlig, at den omtvistede særregel for 146 i § 3 i Den Fødevareindustrielle Overenskomst skal forstås som anført i klagers påstand. Der er tale om en særregel, som ikke skal forstås i overensstemmelse med de generelle regler om skiftehold. Det omhandlede ugetillæg skal betales fuldt ud i alle tilfælde, hvor der i løbet af ugen er udført arbejde på tidspunkter, der rækker ind i perioden fra kl. 14-22. Et ugetillæg kan ikke ved fortolkning ændres til et timetillæg, som der ikke er nogen hjemmel til i bestemmelsen, og ”kl. 14” kan ikke omfortolkes til ”kl. 17”. Det følger af bestemmelsens ordlyd, at der skal betales et

nærmere angivet tillæg ved arbejde mellem kl. 14 og 22 og et andet tillæg ved arbejde mellem kl. 22 og 06. Udtrykket "totalbeløbet" i bestemmelsen angår ikke kriterierne for at udløse tillægget. Protokollatet fra 2011 levner ingen tvivl om, hvordan overenskomstparterne har forstået reglen, og der er ikke blevet ændret i bestemmelsen efter 2011. Hvis DI får medhold, vil det indebære, at særreglen for "146" er uden reelt indhold.

Indklagede har anført navnlig, at særreglen i overenskomstens § 3 skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i § 2, hvorefter den normale arbejdstid er kl. 6-17. Skifteholdstillæg er et genetillæg, og det skal kun betales, hvis man har haft en gene, hvilket man ikke har, når skifteholdsarbejdet ikke varer ud over den normale arbejdstid. Når der i bestemmelsen nævnes kl. 14 og 22, er det en henvisning til de traditionelle mødetidspunkter for skiftehold. Efter bestemmelsen skal totalbeløbet være i overensstemmelse med holddriftsaftalen, hvorefter der ikke gives tillæg for arbejde mellem kl. 14-17. At det forholder sig som anført, kan også udledes af bestemmelsernes historik.

Hvis klagers påstand tages til følge, vil det indebære, at et daghold, der en enkelt dag arbejder efter kl. 14, skal aflønnes som om man havde arbejdet en hel uge på aftenhold.

Klagers fortolkning er ikke blevet anerkendt fra indklagedes side ved forløbet i 2011. Sagen dengang angik ikke tillæg for perioden kl. 14-17.

7. Opmandens begrundelse og konklusion

Som nævnt under pkt. 2 er parterne enige om, at sagen skal afgøres på grundlag af Den Fødevareindustrielle Overenskomst 2023-2025.

Det fremgår af overenskomstens forord, at den med uændret dækningsområde bl.a. erstatter Overenskomst mellem DI for Danske Handelsmøller og Fødevareforbundet NNF

Håndværk/Industrigruppen/Bager/Møller-branchen 2004-2007 – i overenskomsten kaldet 146 – og Fællesordning for Arbejde i holddrift 2004-2007.

Det fremgår af overenskomstens § 2, at den daglige normale arbejdstid lægges mellem kl. 06 og kl. 17.

Overenskomstens § 3 om holddrift indeholder bl.a. en "særregel for ...146". Det fremgår af denne særregel, at der ved skifteholdsarbejde skal betales et skifteholdstillæg, som for totalbeløbets vedkommende betales i overensstemmelse med Fællesordningen for Arbejde i holddrift, og at ugetillægsformen bevares.

Det er endvidere anført i særbestemmelsen, hvilket beløb der skal betales "for ugen, hvor der arbejdes ... fra kl. 14.00-22.00", og hvilket højere beløb, der skal betales, "for ugen, hvor der arbejdes ... fra kl. 22.00-06.00". Af denne ordlyd i sig selv følger alene, at de beløb, som er anført, skal betales for uger, hvor der arbejdes i skiftehold kl. 14-22, henholdsvis kl. 22-06. Det er oplyst, at tidsrummene kl. 14-22, 22-06 og 06-14 er de traditionelle for skiftehold.

Det fremgår af § 3 i Fællesordningen for Arbejde i holddrift 2004-2007 bl.a., at der for holddriftsarbejde på hverdage med undtagelse af lørdage betales et tillæg, der pr. 1. marts 2004 udgør 27,81 kr. pr. time fra kl. 17 til kl. 06 (tillægget stiger herefter årligt i resten af overenskomstperioden). Det fremgår endvidere, at medarbejdere under ugelønsoverenskomster får de anførte holddriftstillæg ud over den normale ugeløn.

Af Overenskomst mellem DI for Danske Handelsmøller og Fødevareforbundet NNF Håndværk/Industrigruppen/Bager/Møller-branchen 2004-2007 fremgår, at dagarbejde

lægges mellem kl. 06 og kl. 17. Om skifteholdstillæg fremgår det bl.a., at der for uger, hvor der arbejdes fra kl. 14-22, pr. 1. marts 2004 betales et tillæg på 695,25 kr. (stigende i de følgende overenskomstår), og for uger, hvor der arbejdes fra kl. 22-06, pr. 1. marts 2004 betales et tillæg på 945,54 kr. (ligeledes stigende). Det fremgår endvidere, at der for skifteholdsarbejde, der hidtil har været afregnet med timesats, pr. 1. marts 2004 betales et skifteholdstillæg fra kl. 17 til kl. 06 på 27,81 kr. pr. time.

Det må på baggrund af forklaringerne afgivet for voldgiftsretten lægges til grund, at den sidstnævnte bestemmelse vedrørende timesats udgik som overflødig ved indgåelsen af Den Fødevareindustrielle Overenskomst i 2007, fordi den samme regel fremgik af holddriftsaftalen, som der henvises til i Den Fødevareindustrielle Overenskomst, jf. ovenfor.

Det nævnte tillægsbeløb på 695,25 kr. stemmer med den nævnte timeløn på 27,81 kr. ganget med 5 dage ganget med 5 timer svarende til det anførte tidsrum fra kl. 17-22. Tilsvarende stemmer det nævnte tillægsbeløb på 945,54 kr. med den nævnte timeløn på 27,81 kr. ganget med en 34 timers arbejdsuge (den ugentlige arbejdstid på 2. og 3. skift). Det samme gælder de højere tilsvarende beløb i de følgende overenskomstår. Skifteholdstillægget må således uanset ugetillægsformen ses som et genetillæg for et arbejde, der udføres uden for den normale arbejdstid i henhold til overenskomsten.

På den anførte baggrund må den omtvistede overenskomstbestemmelse ud fra ordlyden, henvisningen til Fællesordning for Arbejde i Holddrift 2004-2007 og tilblivelseshistorien mest nærliggende forstås sådan, at krav på skifteholdstillæg forudsætter, at der er udført skifteholdsarbejde uden for den normale arbejdstid kl. 06-17. Klager kan derfor ikke få medhold i den nedlagte anerkendelsespåstand, som indebærer, at skifteholdstillæg skal betales, blot skifteholdsarbejdet strækker sig ind i et tidsrum efter kl. 14.

Det forløb i 2011, som klager har påberåbt sig, kan ikke føre til et andet resultat. Det bemærkes herved, at det pågældende protokollat og de forudgående drøftelser ikke angik skifteholdstillæg for arbejde udført i tidsrummet kl. 14-17. Endvidere må det på det foreliggende grundlag – uanset at overenskomstparterne valgte at bruge betegnelsen protokollat om den fælles erklæring af 14. april 2011 – lægges til grund, at overenskomstparternes hensigt med erklæringen alene var at forholde sig til de lokale parter håndtering af den konkrete uoverensstemmelse på baggrund af en lokal praksis på virksomheden.

Med hensyn til indklagedes selvstændige påstand bemærkes, at det ikke fremgår af overenskomstens ordlyd, at ugetillæg for skifteholdsarbejde skal beregnes "forholdsmæssigt" i forhold til hvad. Det er uklart, hvad påstanden vil indebære, bl.a. under hensyn til at den normale effektive arbejdstid er 37 timer pr. uge, jf. overenskomstens § 1.

Det er under voldgiftssagen oplyst, at der på de virksomheder, som er omfattet af "146", er forskellig lokal praksis med hensyn til betaling af skifteholdstillæg.

På det foreliggende grundlag kan der bl.a. i mangel af nærmere oplysninger om lokal praksis og baggrunden herfor ikke gives indklagede medhold i den selvstændige påstand.

Som følge af det anførte skal indklagede frifindes for klagers anerkendelsespåstand, og klager skal frifindes for indklagedes selvstændige påstand.

Thi bestemmes

Indklagede frifindes.

Klager frifindes for indklagedes selvstændige påstand.

Hver part skal bære egne sagsomkostninger og betale halvdelen af opmandens honorar.

København, den 17. oktober 2025

Lars Hjortnæs